

N:o 54.

Ank. till Riksd. kansli den 28 april 1891, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter m. m. äfvensom inom Riksdagen väckta förslag i dithörande ämnen.

(1:a U. A. och I. A.)

Kongl. Maj:t, som den 14 mars innevarande år till Riksdagen aflåtit propositioner angående dels ändring i vissa delar af värnpligtslagen den 5 juni 1885, dels höjning af det under fjerde hufvudtiteln uppförda anslag till beväringssmanskapets vapenöfningar m. m., dels anslag under femte hufvudtiteln med anledning af de föreslagna ändringarne i värnpligtslagen, dels ock ändring i förordningen den 14 september 1883 angående bevillning af fast egendom samt af inkomst, har, i en till Riksdagen förstnämnde den 14 mars innevarande år afgifven proposition (n:o 34), under åberopande af bilagda protokoll öfver finansärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att, för den händelse Riksdagen bifölle omförmälda propositioner, propositionen angående ändring i värnpligtslagen, i hvad densamma afsåge förändrad lydelse af 1, 3 och 6 §§, 27 § 1 mom., 28 §, 33 § 1 och 2 mom. samt 34, 52 och 53 §§ i nämnda lag, jemväl antaga följande:

Bih. till Riksd. Prot. 1891. 4 Saml. 1 Afd. 35 Häft. (N:o 54.)

Lag

angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter och hvad dermed eger sammanhang.

§ 1.

De skatter och utlagor, som med tillämpning af bestämmelserna i nådiga kungörelsen den 5 juni 1885, angående nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter, blifvit nedsatta med trettio procent, skola afskrifvas under loppet af tio år, räknadt från och med år 1892. Afskrifningen skall ega rum i sådan ordning, att, under iakttagande i tillämpliga delar af föreskrifterna i berörda nådiga kungörelse, omförmälda skatter och utlagor nedsättas från och med år 1892 med tjugoprocent af det belopp, hvarå nedsättningen enligt kungörelsen den 5 juni 1885 beräknats, samt derefter från och med hvar och ett af åren 1893, 1895, 1897 och 1899 med ytterligare 10 procent af nämnda belopp, hvarefter återstoden af skatterna och utlagorna från och med år 1901 eftergifves.

§ 2.

I de fall, der nedsättning i skatt eller utlaga enligt nådiga kungörelsen den 5 juni 1885 bör ega rum, men icke ifrågakommer förr än med 1892 års ingång eller derefter, bestämmes nedsättningen till enahanda procenttal af det belopp, hvarå enligt samma nådiga kungörelse nedsättningen skall beräknas, som vid den tidpunkt då nedsättningen bör ega rum, enligt nyssnämnda nådiga kungörelse och § 1 i denna lag är eftergifvet å de i berörda § omförmälda skatter och utlagor.

§ 3.

Den till Sala bergslag förut utgående, men numera till statsverket indragna grufvedrängshjelpen af hemman inom åtskilliga socknar i Vestmanlands län skall afskrifvas i enahanda ordning med de i § 1 omförmälda skatter och utlagor, dervid afskrifningen beräknas å det belopp, hvarå den jemlikt nådiga brefven den 13 juli och den 25 november 1887 medgifna nedsättning af trettio procent egt rum.

§ 4.

Den ersättning, som jemlikt nådiga kungörelsen den 3 februari 1888 bör utgå till egare af skattefräsehemman, hvars skattefrälseränta, ehuru varande af den beskaffenhet, som afses i § 1 af nådiga förordningen den 11 september 1885, icke blifvit af statsverket inlöst, skall, under iakttagande i öfrigt af bestämmelserna i nämnda kungörelse, utgå från och med år 1892 med 50 procent, från och med år 1893 med 60 procent, från och med år 1895 med 70 procent, från och med år 1897 med 80 procent och från och med år 1899 med 90 procent af räntans belopp, beräknadt på sätt i samma kungörelse föreskrives, samt från och med år 1901 med en summa, motsvarande räntans på nyssnämnda sätt beräknade hela belopp.

§ 5.

De ytterligare bestämmelser, som för tillämpning af föreskrifterna angående grundskatternas afskrifning kunna finnas erforderliga, meddelas af Konungen.

Statsutskottet, till hvars förberedande handläggning denna proposition blifvit öfverlemnad, har i sammanhang med densamma behandlat jemväl nedannämnda inom Riksdagen väckta motioner, i hvad de afse nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter samt dithörande frågor nemligen:

inom Första Kammaren.

Motion n:o 19 af herr *P. M. Söderberg* med flere, hvilka hemställt, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att i de skatter och utlagor, som med tillämpning af bestämmelserna i kongl. kungörelsen den 5 juni 1885, angående nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter blifvit nedsatta med trettio procent, ytterligare nedsättning skulle, under iakttagande i tillämpliga delar af föreskrifterna i berörda kungörelse, från och med år 1892 ega rum med tjugu procent af det belopp, hvarå nyssnämnda nedsättning beräknats; att i de fall, der nedsättning

i skatt eller utlaga enligt kongl. kungörelsen den 5 juni 1885 borde ega rum, men icke ifrågakomme förr än efter 1892 års ingång, nedsättningen skulle bestämmas till femtio procent af det belopp, hvarå enligt samma kungörelse nedsättningen skulle beräknas; samt att den till Sala bergslag förut utgående, men numera till statsverket indragna grufvedrängshjelpen af hemman inom åtskilliga socknar i Vestmanlands län måtte från och med ingången af år 1892 nedsättas med ytterligare tjugu procent af det belopp, hvarå den jemlikt kongl. brefven den 13 juli och den 25 november 1887 medgifna nedsättning af 30 procent egt rum;

samt motion n:o 37 af herr *P. M. Söderberg* med flere, i hvilken motion föreslagits, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att den ersättning, som jemlikt kongl. kungörelsen den 3 februari 1888 borde utgå till egare af skattefrälsehemman, hvars skattefrälseränta, ehuru varande af den beskaffenhet, som afsåges i § 1 af kongl. förordningen den 11 september 1885 angående inlösen af skattefrälseräntor, kronotionde, som innehades under enskild eganderätt, samt arbets- eller hofveriskyldighet till skattesåld kronoegendom, icke blifvit af statsverket inlöst, skulle under iakttagande i öfrigt af bestämmelserna i nämnda kungörelse, från och med år 1892 utgå med femtio procent af räntans belopp, beräknadt på sätt i samma kungörelse föreskrefves;

inom Andra Kammaren.

Motion n:o 17 af herr *J. Eliasson* med flere, hvilka hemställt att Riksdagen måtte för sin del besluta att från och med år 1892 den nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter, som vore stadgad i kongl. kungörelsen den 5 juni 1885, måtte förändras från 30 till 50 procent;

motion n:o 22 af herr *J. A. Sjö*, som föreslagit, att från och med 1892 nedsättning skulle ytterligare ega rum med trettio procent af den å viss jord före 1885 års afskrifning utförda, i kronans jordeböcker och räkenskaper upptagna grundskatt, att verkställas efter samma grunder och bestämmelser, som funnes stadgade i kongl. kungörelsen af den 5 juni 1885, angående nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter;

motion n:o 29 af herr *Lasse Jönsson* med flere, hvilka föreslagit, att Riksdagen måtte besluta, att från och med 1892 nedsättning skulle ytterligare ega rum med 20 procent af den å viss jord före 1885 års afskrifning utförda, i kronans jordeböcker och räkenskaper upptagna

grundskatt, likaså för egare af skattefrälsehemman och de hemman i Sala bergslag, hvarå förr utgått grufvedrängshjelp, att verkställas efter samma grunder och bestämmelser, som funnes stadgade i kongl. kungörelsen af den 5 juni 1885, angående nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter samt sedermera tillkomna bestämmelser;

motion n:o 52 af herr *H. Andersson* i Nöbbelöf med flere, som hemställt att Riksdagen måtte besluta, att från och med 1892 nedsättning skulle ytterligare ega rum med tjugu procent af den å viss jord före 1885 års afskrifning utförda, i kronans jordeböcker och räkenskaper upptagna grundskatt, att verkställas efter samma grunder och bestämmelser, som funnes stadgade i kongl. kungörelsen af den 5 juni 1885 angående nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter; samt

motion n:o 36 af herr *P. G. Petersson* i Brystorp, i hvilken motion väckts förslag om att, i händelse Riksdagen skulle bifalla ytterligare 20 procent afskrifning å grundskatterna, lika förmån äfven måtte egarne af skattefrälsehemman tillkomma på så sätt, att från statsverket erhöles ytterligare nedsättning med 20 procent af frälseräntans belopp, beräknadt på sätt och efter de grunder, som i ofvannämnda Kongl. Maj:ts kungörelse föreskrefves.

Enligt hvad statsrådet och chefen för finansdepartementet till det vid Kongl. Maj:ts ofvannämnda proposition fogade statsrådsprotokoll öfver finansärenden för den 14 mars 1891 anført, hade frågan om fortbeståndet af den under form af grundskatter samt rustnings- och roteringsbesvär å jorden hvilande särskilda beskattning under en lång följd af år utgjort en hufvudfaktor i vårt politiska lif. Talrika hade de skäl varit, hvilka under de långvariga meningsbrytningarna framförts till stöd för de hvarandra motsatta åsigterna. Kongl. Maj:ts på föredragning af chefen för landtförsvarsdepartementet förut ofvannämnda dag fattade beslut om aflåtande af framställning till Riksdagen i fråga om utsträckning af värnpligten gjorde det till departementschefens pligt att påkalla Kongl. Maj:ts förnyade uppmärksamhet för denna fråga. Departementschefen saknade emellertid härvid anledning att i minnet återföra och till uttömmande granskning framlägga de omförmälda skälen, så vidt de afsett att innefatta bevisning för eller emot hvad som utgjort sjelfva kärnpunkten i meningsstriden eller frågan huruvida grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvärerna framgent skulle

utgöra beståndsdelar af skattesystemet. I denna sin principiella del hade nemligen frågan inträdt i ett förändradt läge genom Kongl. Maj:ts och Riksdagens år 1885 i sammanhang med antagande af värnpligtslag och utsträckning af de värnpligtiges öfningstid fattade beslut om afskrifning med 30 procent å nyssnämnda skatter och besvär. Detta beslut kunde icke annorlunda fattas än såsom framgånget ur Kongl. Maj:ts och Riksdagens samstämmade åsigt, att den ifrågavarande särskilda beskattningen å jorden borde aflyftas i den mån omständigheterna gjorde sådant möjligt, men att denna afskrifning endast borde ega rum i sammanhang med utsträckning af värnpligten.

Stödjande sig på denna tolkning af innebörden i Kongl. Maj:ts och Riksdagens nyssnämnda beslut, ansåge departementschefen sig ega rätt att säga, att frågan icke längre gälde, *huru vida* återstoden af grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvärerna borde afskrifvas, utan *i hvilken ordning* afskrifningen borde ega rum. Denna kunde nemligen ordnas antingen så, att lämplig andel af de ifrågavarande skatterna och besvärerna eftergäfves vid tillfällen, då statsverkets finansiella ställning vore sådan, att befintliga tillgångar medgäfvade en skattenedsättning, eller ock så att definitivt beslut fattades om successiv afskrifning under en viss bestämd tidrymd af skatternas och besvärens hela belopp. Betraktade man afskrifningen endast som en skattenedsättning, skulle ett gifvet företräde tillerkännas den förstnämnda utvägen, men att utan vidare sätta afskrifningen i förbindelse med och göra densamma beroende af en mer eller mindre gynsam statskassans ställning vore dock knappast berättigadt. Öfverskottet kunde vara tillfälligt och ett följande år bytas i brist. En af öfverskottet föranledd skattenedsättning borde derföre ock vara sådan, att den vid behof kunde återgå och gälla sådana skattetitlar, hvilka utgjorde de så att säga mera rörliga posterna på budgetens inkomstsida. Annat vore förhållandet med grundskatten och de dermed i kameralt afseende likställda rustnings- och roteringsbesvärerna. En eftergift af dessa vore oåterkallelig och gälde för all framtid. Den innebure icke blott eu skattenedsättning, utan en skattereglering.

Mot det sagda kunde invändas, att det öfverskott i statskassan, som skulle utgöra förutsättning för grundskatteafskrifningen, icke borde vara af tillfällig natur, utan utgöra uttrycket för en stegring af statsinkomsterna af så stadigvarande beskaffenhet, att den kunde rättfärdiga en stadigvarande skattenedsättning. Det låte sig visserligen erinra, att urskiljandet af öfverskottets rätta art kunde vara en vansklighet uppgift, men departementschefen vore ingalunda sinnad att förneka, utan er-

kände tvärt om obetingadt, att, derest departementschefens uppgift såsom Kongl. Maj:ts rådgifvare vore inskränkt till ett ensidigt tillvaratagande af statsfinansernas intressen, departementschefen skulle, i öfverensstämmelse med hvad han vid annat tillfälle uttalat, förorda en endast i mån af en stadigvarande stegring af öfriga statsinkomster företagen grundskatteafskrifning. Men tillfällen kunde gifvas, då målsmannen för statens finanser icke finge uppfatta sin ställning som Konungens rådgifvare uteslutande ur sagda synpunkt, tillfällen, vid hvilka denna synpunkt, huru i och för sig berättigad den än kunde vara, likväl måste underordnas statslivets högre kraf. Och ett sådant underordnande måste naturligtvis i samma mån möta mindre betänklighet, som omständigheterna vore sådana, att de kunde ega rum utan att något verkligt men för statsverkets ställning deraf vore att befara. Ett tillfälle af sådan art förelåge enligt departementschefens tanke nu.

Chefen för landtförsvarsdepartementet hade ansett nödvändigt att, utan afbidan på den slutliga lösningen af den länge sväfvande frågan om härordningens ombildning, genomföra det mått af personlig värnpligt, som under hvarje härordning minst måste anses erforderligt, och fördenskull föreslagit, att de värnpligtiges tjenstetid måtte utsträckas till 20 år och beväringens öfningstid ökas till 90 dagar. Med bemälda departementschef delande öfvertygelsen, att denna utsträckning af värnpligten vore för tryggande af landets sjelfständighet af så oundgängligt behof påkallad, att äfven de största offer måtte bringas för ändamålet, och därför lifligt instämmande i hans förslag om utsträckningens genomförande så fort sig göra låte, måste departementschefen likväl, med blicken fäst på den utvecklingsgång försvars- och skattefrågorna hittills genomlöpt och med behörigt aktgifvande på förhållandena, sådana de faktiskt förelåge, uttala såsom sin åsigt, att frågan om värnpligtens utsträckning till nyssnämnda minimum icke kunde föras till ett lyckligt afgörande, med mindre frågan om grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning samtidigt bringades till sin definitiva lösning. Likaså ansåge departementschefen, att, ehuru en öfver en längre period utsträckt afskrifning skulle vara mindre kännbar för statsverket, afskrifningen likväl borde bringas till slut under loppet af en jemförelsevis kort tidrymd. Det af Kongl. Maj:t för 1883 års Riksdag i ämnet framlagda förslag vore bygd på en afskrifningsplan, enligt hvilken grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvären skulle successivt försvinna under en tid af 37 år. Äfven fränsedt att afskrifningen af de numera återstående 70 procenten af nämnda skatter och besvär naturligtvis skulle kunna ega rum under en kortare tid

än den år 1883 för eftergift af hela beloppet föreslagna, ansåge departementschefen afskrifningsperioden böra bestämmas väsentligen kortare än den i 1883 års afskrifningsplan förutsatta. Då sistnämnda år samtidigt med afskrifningsförslaget framlades ett förslag till härordning, enligt hvilket i bredd med afskrifningen af rustnings- och roteringsbesvärerna äfven de i rustningen och roteringen innefattade *prestationer* skulle upphöra, medan nu icke ifrågasattes annat, än att dessa fortfarande skulle, ehuru mot ersättning motsvarande deras uppskattade värde, oförändradt utgöras, låge redan häri ett skäl för den åsigt, att afskrifningstiden nu kunde sättas kortare. Men härtill komme såsom ett ytterligare och hufvudsakligt skäl, att, då det ansetts af största vikt, att den föreslagna utsträckningen till 90 dagar af beväringens vapenöfningar komme till fullt genomförande så fort sig göra läte eller redan under loppet af år 1893, det syntes påkalladt, att äfven skattefrågan erhöle sin definitiva lösning inom så kort tid, som med statsverkets kraf kunde finnas förenligt. Uppenbarligen kunde eftergiften af grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens hela återstående belopp icke utan allt för stora olägenheter för statsverket ega rum redan inom utgången af samma tid, som blifvit föreslagen för den utsträckta värnpligtens genomförande, men deremot ansåge departementschefen hinder icke böra möta för afskrifningens fullbordande under loppet af tio år, räknadt från och med år 1892. En afskrifning under denna tidrymd af den qvarvarande återstoden af de ifrågavarande skatterna och besvärerna borde nemligen icke kunna anses öfverstiga statens finansiella förmåga eller vara egnad att åstadkomma sådana rubbningar i budgeten, att derigenom befordrandet af andra viktiga statsändamål skulle äfventyras.

Till en början erinrade departementschefen, att grundskatternas afskrifning under nuvarande förhållanden vore en vida mindre ingripande åtgärd, än den för några årtienden tillbaka skulle varit. Af samtliga statsinkomster utgjorde grundskatterna år 1850 25,79 procent, år 1860 20 procent, år 1870 14,11 procent och år 1880 7,54 procent. Efter den år 1885 skedda 30-procentsafskrifningen utgjorde grundskatten, upptagen till det belopp, hvarmed densamma enligt rikshufvudboken för år 1889 samma år influtit, eller 4,187,947 kronor 4 öre, allenast 4,79 procent af statens samtliga inkomster nämnda år, och fäste man sig vid det belopp af grundskatterna, hvilket enligt de i kongl. kungörelsen den 5 juni 1885 innefattade grunder skulle förekomma till afskrifning, eller 3,223,273 kronor 51 öre, utgjorde detta endast 3,69 procent af nämnda inkomsters hela belopp. Utom grund-

skatten skulle staten visserligen mista en årlig tillgång, motsvarande årliga värdet af den ännu icke afskrifna delen af rustnings- och roteringsbesvären, eller i rundt tal omkring 3,458,000 kronor, men på den utvecklingspunkt, hvartill budgeten numera hunnit, kunde svårigen sägas, att en under loppet af tio år företagen skattereglering, som medförde, att staten måste beredas ersättning för en minskad årlig tillgång af omkring 6,700,000 kronor, innebure något i och för sig afskräckande. Med säkerhet kunde antagas, att statsinkomsterna, särskildt skogsmedlen och jernvägstrafikmedlen, äfven under nästa årtionde skulle komma att stiga, så att grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvären, derest de vid årtiondets slut qvarstode, komme att utgöra en ännu mindre qvotdel af statens årliga tillgångar än för närvarande. Vidare hänvisade departementschefen derpå, att, sedan stambanebyggandet i Norrland inom en icke aflägsen tidrymd blifvit bragt till slut, inkomsttiteln jernvägstrafikmedel ej längre såsom hittills komme att å utgiftssidan motsvaras af betydande anslag för jernvägsbyggnader. Mot stegringen i statsinkomster komne visserligen gifvetvis att svara en stegring i statsutgifter, och särskildt vore en sådan att förvänta på grund af de ökade kostnaderna för försvaret. Naturligt vore därför, att i ersättning för de genom afskrifningen upphörda skatterna och besvären nya skattekällor måste uppsökas, men härvid borde dock beaktas att, medan grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvären för staten representera väsentligen stillastående värden, komme deremot antagligen de skatter, hvarmed de skola ersättas, till större delen att vara af den natur att de, i mån som landets folk-mängd och välmåga tillväxte, komme att tillföra statsverket alltjemt stegrade inkomstbelopp. Det syntes departementschefen därför icke oundgängligt, att man redan från början uppstälde en fullständig beräkning, enligt hvilken de afskrifna beloppen exakt motsvarades af enahanda belopp i form af andra skattetitlar.

Då det gälde ett afgörande i fråga om hvilka skattetitlar företrädesvis borde anlitas, för att fylla den genom afskrifningen uppkommande minskningen i statsverkets årliga tillgångar, öppnade sig åtskilliga möjligheter. Departementschefen hänvisade i detta afseende till skatteregleringskomiténs den 13 september 1882 afgifna betänkande, der komitén under förutsättning af grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning lemnat anvisning på åtskilliga nya skattekällor. Bland dessa ville departementschefen särskildt fästa uppmärksamheten å *bevillningen af fast egendom*, hvilken för jordbruksfastighet utginge med 3 öre för hvarje fulla 100 kronor samt för annan

fastighet med 5 öre för hvarje fulla 100 kronor af taxeringsvärdet. Att den undantagsställning, jordbruksfastigheten sålunda hittills inlagit, borde upphöra i sammanhang med grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning, och nämnda slag af fastighet följaktligen åsättas bevillning efter de för all annan fastighet gällande grunder, hade af Riksdagen uttalats i skrifvelse af den 24 maj 1873 och hade derefter alltid ansetts som en gifven följd af afskrifningen.

Det vore, enligt hvad departementschefen vidare anfört, gifvet, att, då jordbruksnäringen befriades från den af ålder å densamma hvilande särskilda beskattning, sagda näring borde i fråga om bevillning till staten likställas med andra näringar och att därför den skattefrihet, som hittills åtnjutits för afkastningen af det i jordbruksrörelsen nedlagda kapital och arbete, borde upphöra, och ansåge departementschefen på skäl, som i statsrådsprotokollet närmare utvecklats, att åt grundsatsen om skattskyldighet för omförmälda slag af kapital och arbete borde i bevillningsförordningen gifvas uttryck på det sätt, att bevillningen för jordbruksfastighet sattes till 6 öre för hvarje fulla 100 kronor af taxeringsvärdet.

Departementschefen hade bland nya skatteköllor i första rummet omnämnt förhöjningen i bevillningen för jordbruksfastighet, emedan denna under alla förhållanden borde vara att påräkna såsom en direkt följd af afskrifningsåtgärden och borde uppställas som vilkor för densamma. Hvad anginge de skattetitlar, hvilka eljest kunde ifrågakomma att anlitas för ersättande af den genom nämnda åtgärd uppkommande minskning i statens årliga tillgångar, vore valet mera fritt, men departementschefen ville dock företrädesvis fästa uppmärksamheten på två utvägar, som i detta afseende syntes honom närmast erbjuda sig, nemligen införandet af *beskattning på maltdrycker och utveckling af stämpelskatten*.

Efter närmare redogörelse angående en dylik beskattning anför departementschefen vidare, att, på sätt af skatteregleringskomiténs utredning i ämnet framginge, funnes förutom de nu särskildt angifna utvägar att bereda statsverket ersättning för grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvären, nemligen genom höjning af jordbruksfastighetsbevillningen, genom införande af maltskatt och genom utveckling af stämpelskatten, äfven andra inkomstköllor, hvilka i fall af behof kunde för ändamålet anlitas, och syntes sålunda afskrifningsåtgärden ur synpunkten af statsverkets förmåga att bära densamma icke böra möta betänklighet.

Hvad derefter beträffade *sättet* för verkställandet af grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens afskrifning, borde, i enlighet med hvad departementschefen förut anfört, afskrifningsåtgärden till fullo genomföras under loppet af tio år, räknadt från och med år 1892. Då emellertid den förhöjning i bevillingen för jordbruksfastighet, som i sammanhang med afskrifningen borde ega rum, lämpligen borde till siu fulla utsträckning inträda redan från och med nyssnämnda år, ansåge departementschefen häraf böra följa, att afskrifningsprocenten under de första åren af tioårsperioden sattes något högre, än efter en likformig fördelning af afskrifningen öfver nämnda tidrymd skulle på samma år belöpa. Afskrifningen syntes därför böra ordnas på sådant sätt, att af de 70 procent, som af de ifrågasatta skatterna och besvären återstode, 20 procent afskrefves år 1892 och 10 procent år 1893 samt att afskrifningen derefter fortginge med 10 procent hvart annat år, då densamma blefve bragt till slut från och med år 1901. Vidare ansåge departementschefen syftet med den ifrågasatta afskrifningsåtgärden med nödvändighet förutsätta, att den föreslagna afskrifningsplanen redan nu gjordes till föremål för definitivt beslut och att åt densamma följaktligen, hvad så väl grundskatterna som rustnings- och roteringsbesvären beträffade, gäfves egenskapen af lag.

Då den nu ifrågasatta åtgärden innefattade ett slutligt genomförande af den grundskatteafskrifning, hvartill början gjorts år 1885, voro deraf en följd, att de särskilda slag af skatter och utlagor, hvilka jemlikt kongl. kungörelsen den 5 juni 1885, angående nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter, äfvensom vissa derefter meddelade stadganden blifvit nedsatta med 30 procent, borde utgöra föremål äfven för denna afskrifningsåtgärd. Visserligen skulle kunna ifrågasättas att utsträcka afskrifningen äfven till vissa grundskattebelopp, hvilka icke berördes af 1885 års afskrifning, nemligen till de belopp, som vore anordnade rusthåll och rotar, innehafvare af militieboställen, båtsmansindelningen, lots- och fyrinrättningen, gästgifvare, färjor och färjekarlar eller hvilka utgjorde ersättning för jordförluster i följd af kanal- och väganläggningar. Dessa grundskattebelopp ingingo i den å riksstatens inkomstsida upptagna titeln grundskatt, men affördes åter såsom »friheter» å riksstatens utgiftssida under vederbörande utgiftstitlar, hvarföre någon inbetalning till statsverket eller utbetalning från detsamma af dessa belopp i verkligheten icke egde rum. Då Kongl. Maj:t till 1883 års Riksdag afgaf förslag till afskrifning af grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvären, bade Kongl. Maj:t föreslagit att dessa grundskattebelopp skulle med ingången af år 1884 ur

jordböcker och räkenskaper uteslutas. År 1885 deremot, då Kongl. Maj:t föreslog en endast partiel afskrifning af grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvären, hade Kongl. Maj:t ansett förändring i de ifrågavarande anordningarna icke böra ega rum.

Då nu en fullständig afskrifning af grundskatterna föresloges borde visserligen deraf följa, att icke de ifrågavarande frinjutna räntorna, hvilka vore af enahanda natur med de till afskrifning föreslagna, borde kvarstå i jordböckerna. Beträffande de ytterst fåtaliga kvarvarande militieboställena kunde emellertid utan olägenhet med förändringens vidtagande anstå till boställenas indragning till statsverket, då bestämmelsen i mom. 5 af kongl. kungörelsen den 5 juni 1885 å dem blefve tillämplig och grundskattebeloppen sålunda försvunne. Flertalet af öfriga ofvan omförmälda friheter skulle visserligen, under förutsättning af bifall till förslaget om grundskatternas afskrifning, kunna ur jordböcker och räkenskaper uteslutas med år 1892, men då denna åtgärd dels inverkade på beloppet af åtskilliga under särskilda hufvudtitlar i rikstaten upptagna anslag, dels, åtminstone hvad detill beloppet ojemförligt största posterna beträffade, inskränkte sig till en enkel bokföringsfråga, syntes åtgärden lämpligen kunna företagas i sammanhang med en kommande statsreglering, hvarvid tillika erbjöde sig tillfälle att föreslå de åtgärder, hvilka efter skedd utredning kunde finnas böra i afseende på ett eller annat af de ifrågavarande anslagen särskildt vidtagas.

Uti åberopade kungörelse af den 5 juni 1885 hade bland annat förordats, att uti den kronan behållna grundskatt å hemman och lägenheter af skatte- eller frälse natur, å sådana hemman och lägenheter af krono natur, som enligt dittills gällande föreskrifter kunde till skatte köpas, å ecklesiastikstatens boställen samt å hemman och lägenheter, som innehades af enskildt verk, menighet eller inrättning, liksom ock uti presternas utlagor nedsättning skulle, med vissa undantag, ega rum med trettio procent af grundskattens eller utlagornas belopp, hvilken nedsättning skulle inträda från och med år 1886, äfvensom att enahanda nedsättning skulle ega rum beträffande drängespanmålen och hjälpedagsverkena i Färentuna härad af Stockholms län, till statsverket ingående afgäld för upphörd arbets- eller hofveriskyldighet, samt arbets- eller hofveriskyldighet, som ännu utgjordes till någon statusens egendom.

Euligt den utredning om grundskattens dåvarande belopp, som meddelats i det vid den till 1885 års Riksdag aflättna proposition angående statsverkets tillstånd och behof bifogade utdrag af protokollet öfver finansärenden den 12 januari samma år, utgjorde grundskatten

då, efter vidtagande af åtskilliga i statsrådsprotokollet omförmälda utslutningar och omflyttningar, ... kronor 5,450,554: 32.

Från lindring i grundskatten skulle undantagas *dels* kronan behållna räntor och kronotionde af statens utarrenderade egendomar samt af militie- och civilboställen äfvensom af skogsområden, hvilka vore upplåtna sågverken i de norra länen i ersättning för privilegierad stockfångst, och af tillsvidare upplåtta slätter- m. fl. lägenheter samt strömfäll med tillhörande utmål, hvilka räntor och kronotionde förslagsvis beräknades till ..... kronor 37,000: —

dels ock, på sätt redan blifvit erinradt, följande anordnade ränte- och kronotiondebelopp, nemligen:

å fjerde hufvudtiteln:

friheter, som åtnjotes af rusthåll och rotar samt innehafvare af militieboställen, ...

„ 817,000: —

å femte hufvudtiteln:

båtsmansindelningens friheter, 75,500 kronor, samt de friheter, som åtnjotes af lots- och fyrinrättningen, 405 kronor, eller tillsammans .....

„ 75,905: —

å sjette hufvudtiteln:

friheter, som medgifvits gästgifvare, färjor och färjekarlar samt för jordförluster genom kanal- och väganläggningar, sammanlagdt .....

„ 8,220: —

Efter afräkning af dessa ränte- och kronotiondebelopp, utgörande .....

kronor 938,125: —

qvarstode såsom grundskatt, hvarå nedsättning borde ega rum, ...	kronor 4,512,429: 32
och då detta belopp minskades med trettio procent eller	„ 1,353,728: 80
återstode	kronor 3,158,700: 52
hvidan, med tillägg af ofvannämnda, från skattnedsättning undantagna belopp	„ 938,125: —
grundskatten komme att uppgå till	kronor 4,096,825: 52,
och hade denna statsinkomst blifvit upptagen i rundt tal med 4,097,000 kronor i så väl 1886 som 1887 årens riksstater.	

I sammanhang med den af Riksdagen år 1887 beslutade upplösning, räknadt från den 1 januari 1888, af det då bestående rättsförhållandet mellan kronan och Sala bergslag hade jemlikt kongl. brefven den 13 juli och den 25 november 1887 den under benämning grufvedrängshjelp af hemman inom åtskilliga socknar af Vestmanlands län till bergslaget dittills utgångna afgift blifvit indragen och, efter det hjälpen enligt grunderna i kongl. förordningen den 23 juli 1869 angående förändring af grundräntor och kronotionde blifvit i penningar omsatt, från och med år 1888 med trettio procent nedsatt. Med afseende å den härigenom uppkommande tillökning i grundskatten hade denna inkomsttitel blifvit i 1888 års riksstat upptagen med ett till 4,100,000 kronor afrundadt belopp.

Genom kongl. förordningen den 11 september 1885 och kongl. kungörelsen den 13 juli 1887 hade stadgats, bland annat, att skattefrälseräntor och kronotionde, som innehades under enskild eganderätt, samt arbets- och hofveriskyldighet till skattesåld kronoegendom skulle, derest anbud derom af vederbörande egare framställes inom utgången af år 1888, för statsverkets räkning på vissa vilkor inlösas samt att inlösta räntor och kronotionde skulle med iakttagande af de beräkningsgrunder, som gälde för utgörande af kronans räntor och tionde näst före utfärdandet af kongl. kungörelsen den 11 maj 1855 angående de i ordinarie räntan ingående persedlars omsättning och förenkling, om-sättas enligt föreskrifterna i nämnda kungörelse och förordningen den 23 juli 1869 samt till statsverket utgöras för tiden från räntornas och kronotiondens indragning, hvarvid för desamma skulle gälla enahanda bestämmelser som för annan till staten utgående grundskatt.

Vid 1888 års riksdag hade, enligt hvad departementschefen erinrat, antagits, att skattefrälseräntor skulle vid 1888 års utgång vara inlösta för åtminstone 3,000,000 kronor, samt att statsverkets behållna

inkomst af inlösta dylika räntor m. m. skulle, efter föreskrifven om-sättning samt minskning med trettio procent, uppgå till omkring 60,000 kronor; och då grundskatten, enligt hvad statskontoret hade upplyst, år 1886 uppgått till 4,124,615 kronor 22 öre, hade densamma i riks-staten för år 1889 upptagits med ett denna summa, ökad med nyss-nämnda 60,000 kronor, motsvarande belopp, eller i jernadt tal 4,185,000 kronor, med hvilket belopp densamma äfven i 1890 och 1891 årens riksstater vore upptagen; och hade Kongl. Maj:t i den till innevarande års Riksdag aflåtna proposition angående statsverkets tillstånd och be-hof föreslagit denna beräkning bibehållande jemväl för år 1892.

Enligt hvad förut blifvit förmäldt, utgjorde den del af grund-skatten, hvarå nedsättning enligt kungörelsen den 5 juni 1885 skulle ega rum, ... kronor 4,512,429: 32.

Om, till följd af härofvän omförmälda för-ändringar, härtill lades *dels* den från och med år 1888 till statsverket indragna s. k. grufvedrängs-hjelpen, omsatt i penningar enligt förordningen den 23 juli 1869, ... kronor 6,689: 97 samt *dels* inlösta skattefrälse-räntor m. m., beräknade att efter nedsättning med trettio procent uppgå till omkring 60,000 kronor, men här utan iakttagande af dylik minskning upptagna med ..... „ 85,700: — „ 92,389: 97 uppkomme summa grundskatt, hvarå ytterligare afskrifning kunde komma att ega rum, ... kronor 4,604,819: 29.

Sjuttio procent å denna summa utgjorde ... „ 3,223,373: 51, hvilket tal alltså betecknade det grundskattebelopp, hvilket nu borde ifrågakomma till afskrifning.

Tjugu procent åter å omförmälda summa, „ 4,604,819: 29, motsvarande ..... „ 920,963: 86, utgörande det belopp, hvarmed enligt den föreslagna afskrifningsplanen grundskatten borde från och med år 1892 nedsättas.

Om från den i statsverkspropositionen föreslagna beräkningen för år 1892 eller ..... kronor 4,185,000: — droges nyssnämnde ..... „ 920,963: 86 återstode ..... kronor 3,264,036: 14 eller i rundt tal 3,264,000 kronor.

På grund af föreskriften i § 4 af kongl. förordningen den 11 september 1885, att inlösta räntor och kronotionde skulle omsättas i penningar och till statsverket utgöras för tiden från räntornas och kronotiondens indragning, hvarvid för desamma skulle gälla enahanda bestämmelser som för annan till staten utgående grundskatt, hade ifrågavarande ränte- och tiondebelopp blifvit med 30 procent nedsatta, likasom ock den vidare nedsättning, som kunde varda å grundskatterna i allmänhet medgifven, utan ytterligare föreskrift blefve å dem tillämplig, hvarvid allenast borde meddelas bestämmelse i syfte att å räntor och tionde, som blifvit inlösta så sent, att nedsättningen inträdde först med 1892 års ingång eller derefter, nedsättningen skulle omedelbart ega rum med det procenttal, som å öfriga grundskatter vore eftergifvet. Jemlikt § 5 i kongl. förordningen den 11 september 1885, jemförd med mom. 12:o b) i kungörelsen den 5 juni samma år, egde med den afgäld, som skulle utgöras i stället för inlöst arbets- eller hofveriskyldighet, enahanda förhållande rum som med nyssnämnda räntor och tionde.

I sammanhang härmed borde likväl erinras, att jemlikt kongl. kungörelsen den 3 februari 1888 egare af skattefrälsehemman, hvars skattefrälseränta, ehuru varande af den beskaffenhet, som afsåges i § 1 af förordningen den 11 september 1885, icke blifvit af statsverket inlöst, förklarats berättigad att af statsmedel erhålla ersättning med 30 procent af denna ränta, samt att enahanda skäl, som föraledt detta medgifvande, talade därför, att ersättning motsvarande den ytterligare grundskatteeftergift, som nu vore i fråga, blefve egare af dylikt hemman beredd; och borde alltså Riksdagens bifall härtill inhemtas.

Att under afskrifningstiden eller derefter nytt åsättande af grundskatt eller utlaga af de slag, som nu föresloges till afskrifning, icke borde ega rum, vore gifvet. Ett beslut i sådant syfte borde emellertid föregås af en revision af de författningar, som innehölle bestämmelser rörande skattläggning, hvilken revision kräfde icke obetydlig tidsutdrägt. Med meddelandet af de erforderliga föreskrifterna i ämnet kunde ock utan olägenhet någon tid anstå, då de fall, i hvilka skattläggning förekomme, numera vore jemförelsevis sällsynta.

I öfverensstämmelse med det förfarande, som iakttogs vid 1885 års partiella grundskatteafskrifning, ansåge departementschefen slutligen Kongl. Maj:t böra föreslå, att Riksdagen måtte uppdraga åt Kongl. Maj:t att meddela de ytterligare bestämmelser, som för tillämpning af föreskrifterna angående grundskatteafskrifningen kunde finnas erforderliga.

Utgående från den uppfattning att försvarsfrågan och skattefrågan blifvit oskiljaktigt med hvarandra sammanbundna och att de icke kunna vinna lösning på annat sätt än att beslut i den ena frågan göres beroende af samtidigt beslut i afseende å den andra, finner sig utskottet böra på det bestämdaste afstyrka de i förenämnda motioner framställda förslag om att en ytterligare nedsättning i grundskatterna och motsvarande lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna skulle beslutas oberoende af frågan om utsträckning i värnplikten. Deremot uppställer sig spörsmålet, om tidpunkten nu är inne för ett afgörande steg till dessa frågors samtidiga lösning; och i sådant afseende får utskottet under hänvisande till hvad statsrådet och chefen för finansdepartementet i detta ämne till ofvan omnämnda statsrådsprotokoll anfört, för sin del framhålla, att, då en skattelindring nu torde kunna vidtagas och utvägar dessutom förefinnas att bereda statsverket ersättning för framtida minskningen i dess årliga tillgångar genom grundskatternas och rustnings- och roteringsbesvärens fullständiga upphörande, samt då bristen i vårt försvarsväsen framträder allt starkare, och ökade uppoffringar för försvarets stärkande visa sig vara af oafvisligt behof påkallade, utskottet finner de af Kongl. Maj:t framlagda förslagen i skatte- och försvarsfrågorna vara af den genomgripande vikt och betydelse, att desamma icke vidare böra undanskjutas. Vid dessa frågors föregående behandling inom riksdagen har ofta uttalats den mening, att försvarsväsendets väsentliga ordnande borde ställas i samband med förslag till förevarande skatters och besvärs aflyftande och till förändrade bestämmelser angående fastighetsbevillningen m. m.; och då nu förslag till skattefrågornas fullständiga lösning inom den korta tiden af tio år föreligger, torde de vilkor, som dervid uppställts icke kunna tillbakavisas, helst dessa vilkor synas utskottet vara af förhållandena påkallade och, hvad försvarsväsendet beträffar, innebära de minsta möjliga uppoffringar, som föranledas af det oafvisliga krafvet å kraftiga åtgärder till försvarets stärkande.

I afseende å den ersättning, som enligt Kongl. Maj:ts ifrågasvarande proposition bör utgå till egare af skattefrälsehemman, hvars skattefrälseränta icke blifvit af statsverket inlöst, har utskottet, som icke haft något att emot Kongl. Maj:ts framställning erinra, velat uttala den uppfattning, att de belopp, som för berörda ändamål kunna ifrågakomma att af statsmedel gäldas, böra förskjutas af tillgängliga medel, hvarefter förskotten böra hos Riksdagen till ersättande anmålas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet, som framdeles kommer att afgifva utlåtande angående beräkningen af statsverkets inkomster, hemställa,

A) att Riksdagen, för den händelse kamrarne med sammanstående beslut *dels* bifalla Kongl. Maj:ts till Riksdagen den 14 mars 1891 aflåtna propositioner angående ändring i vissa delar af värnpligtslagen den 5 juni 1885 i hvad förslaget afser förändrad lydelse af 1, 3 och 6 §§, 27 § 1 mom., 28 §, 33 § 1 och 2 mom. samt 34, 52 och 53 §§ i nämnda lag och om ändring i förordningen den 14 september 1883 angående bevillning af fast egendom och af inkomst *dels ock*, med hufvudsakligt bifall till de af utskottet föreslagna ändringar, godkänna Kongl. Maj:ts den 14 mars innevarande år jemväl aflåtna propositioner angående höjning af det under fjerde hufvudtiteln uppförda anslag till bevaringsmanskapets vapenöfningar och stärkande af Norrlands försvar samt angående anslag under femte hufvudtiteln med anledning af de föreslagna ändringarne i värnpligtslagen, må — under förutsättning af motsvarande lindring i rustnings- och roteringsbesvären — antaga följande

L a g

angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter och hvad dermed eger sammanhang.

§ 1.

De skatter och utlagor, som med tillämpning af bestämmelserna i nådiga kungörelsen den 5 juni 1885, angående nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter, blifvit nedsatta med trettio procent, skola afskrifvas under loppet af tio år, räknadt från och med år 1892. Afskrifningen skall ega rum i sådan ordning, att, under iakttagande i tillämpliga delar af föreskrifterna i berörda nådiga kungörelse, omfördälda skatter och utlagor nedsättas från och med år 1892 med tjugu procent af det belopp, hvarå nedsättningen enligt kungörelsen den 5 juni 1885 beräknats, samt derefter från och med hvart och ett af åren

1893, 1895, 1897 och 1899 med ytterligare 10 procent af nämnda belopp, hvarefter återstoden af skatterna och utlagorna från och med år 1901 eftergifves.

§ 2.

I de fall, der nedsättning i skatt eller utlaga enligt nådiga kungörelsen den 5 juni 1885 bör ega rum, men icke ifrågakommer förr än med 1892 års ingång eller derefter, bestämmes nedsättningen till enahanda procenttal af det belopp, hvarå enligt samma nådiga kungörelse nedsättningen skall beräknas, som vid den tidpunkt, då nedsättningen bör ega rum, enligt nyssnämnda nådiga kungörelse och § 1 i denna lag är eftergifvet å de i berörda § omförmälda skatter och utlagor.

§ 3.

Den till Sala bergslag förut utgående, men numera till statsverket indragna grufvedrängshjelpen af hemman inom åtskilliga socknar i Vestmanlands län skall afskrifvas i enahanda ordning med de i § 1 omförmälda skatter och utlagor, dervid afskrifningen beräknas å det belopp, hvarå den jemlikt nådiga brefven den 13 juli och den 25 november 1887 medgifna nedsättning af trettio procent egt rum.

§ 4.

Den ersättning, som jemlikt nådiga kungörelsen den 3 februari 1888 bör utgå till egare af skattefrälsehemman, hvars skattefrälseränta, ehuru varande af den beskaffenhet, som afses i § 1 af nådiga förordningen den 11 september 1885, icke blifvit af statsverket inlöst, skall, under iakttagande i öfrigt af bestämmelserna i nämnda kungörelse, utgå från och med år 1892 med 50 procent, från och med år 1893 med 60 procent, från och med år 1895 med 70 procent, från och med år 1897 med 80 procent och från och med år

1899 med 90 procent af räntans belopp, beräknadt på sätt i samma kungörelse föreskrifves, samt från och med år 1901 med en summa, motsvarande räntans på nyssnämnda sätt beräknade hela belopp.

§ 5.

De ytterligare bestämmelser, som för tillämpning af föreskrifterna angående grundskatternas afskrifning kunna finnas erforderliga, meddelas af Konungen;

B) att herrar Söderbergs, Eliassons med flere, Sjös, Jönssons med flere, Anderssons med flere och Peterssons ofvannämnda motioner icke må till någon Riksdagens vidare åtgärd föranleda.

Stockholm den 28 april 1891.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

af herrar *C. E. Casparsson* och friherre *B. A. Leijonhufvud* mot utskottets motivering;

af herrar *S. Nilsson* och *O. Jonsson*, *L. Jönsson*, *P. Pehrsson*, *A. Persson*, *P. Andersson*, *G. Eriksson*, *P. Ersson*, *I. Lyttkens* och *C. Persson*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Såsom af hvad ofvan anförts framgår, föreligga till Riksdagens pröfning och beslut två väsentligen olika förslag i afseende å afskrifning af grundskatterna, i det nemligen, under förutsättning af motsvarande lindring i rustnings- och roteringsbesvären föreslagits dels af Kongl.

Maj:t, att dessa skatter skulle enligt angifven afskrifningsplan helt och hållet afskrifvas under loppet af tio år, dock under vilkor af utsträckning i värnpligten och ökning i vissa anslag till försvarsväsendet samt höjning i bevillningen för jordbruksfastighet samt *dels* af enskilde motionärer att, utan några dervid fästa vilkor, nedsättning i grundskatterna måtte från och med år 1892 ega rum med viss del, som i allmänhet föreslagits till 20 procent och af en motionär till 30 procent af den före 1885 års afskrifning utförda, i kronans jordeböcker och räakenskaper upptagna grundskatt.

Då nu utskottet går att afgifva sitt yttrande öfver dessa förslag har utskottet, ehuru det tillkommer annat utskott att yttra sig om hufvudfrågan, ändringar i värnpligtslagen, icke kunnat undgå att taga i öfvervägande alla de förutsättningar, hvarunder frågorna af Kongl. Maj:t till Riksdagens antagande framlagts, och vill då till en början erinra, att utskottet icke kan gilla, att den särskilda frågan om Norrlands försvar framlagts under förutsättning af bifall till förslaget om utsträckning af den allmänna värnpligten samt om grundskatternas afskrifning och lindring uti rustnings- och voteringsbesvären. Dessa senare frågor äro i och för sig tillräckligt svårlösta, utan att nya frågor dermed sammanbindas; och utskottet hyser, i likhet med den åsigt, som inom nästlidne års statsutskott gjorde sig gällande, fortfarande den uppfattning att frågan om skattelindring icke bör göras beroende af beslut om utsträckt värnpligt, ehuru utskottet icke vill förneka, att skäl förefinnes till sammanhållning af dessa frågor, då Riksdagen derom sjelf förut gjort framställning. — Då emellertid frågan om likställighet i skatteväg rustnings- och roteringsskyldige samt grundskattegifvare emellan städse alltsedan 1873 af Riksdagen framhållits och af Kongl. Maj:t erkänts, kan utskottet icke gilla, att denna åsigt nu ej fasthållits i det framlagda förslaget, och häri finner utskottet ett giltigt skäl för afslag å detsamma. Då härtill kommer, att de nu framlagda förslagen, enligt regeringens uttalanden, ingalunda afse ordnandet af försvaret i dess helhet, utan förslag inom den närmaste framtiden lärer i detta syfte vara att från Kongl. Maj:t förvänta, oafsedt om detta antages, och om man enligt utskottets förmenande sålunda icke nu är i tillfälle bedöma kostnaderna för försvaret i dess helhet och sålunda det icke heller är möjligt pröfva, huruvida dessa kostnader komma att ställas högre än att samhället förmår desamma bära, har utskottet icke ansett sig nu kunna tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts framlagda förslag, helst utskottet jemväl anser att öfningstidens utsträckning för beväringen bör ske med synnerlig var-

samhet för att ej komma i alltför stor strid med allmänna uppfattningen inom landet.

Enligt hvad statsrådet och chefen för finansdepartementet i sitt ofvan omförmälda yttrande till statsrådsprotokollet anfört, är grundskatternas afskrifning under nuvarande förhållanden en vida mindre ingripande åtgärd än den för några årtionden tillbaka skulle varit; och med hänsyn till den utvecklingspunkt, hvartill budgeten numera hunnit, kan, efter hvad departementschefen vidare yttrat, en under loppet af tio år företagen skattereglering, som medför, att staten måste beredas ersättning för så väl återstående grundskatter som värdet af den ännu ej afskrifna delen af rustnings- och roteringsbesvärerna, ej anses innebära något i och för sig afskräckande.

Med stöd af dessa uttalanden och med afseende å statsverkets finansiella ställning, hvilken utan tvifvel medgifver en skattelindring, anser sig utskottet böra föreslå, att Riksdagen må besluta ytterligare nedsättning i förevarande skatter och besvär; och vill utskottet i sådant afseende ansluta sig till de motionärer, hvilka hemställa om en afskrifning af 20 procent å grundskatterna under förutsättning af motsvarande lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna. Genom en sådan minskning skulle dessa skatter och besvär komma att nedsättas till 50 procent, och derefter torde, enligt hvad vid dessa frågors behandling förut jemväl blifvit erinradt, tiden vara inne att taga i öfvervägande, huruvida ett fullständigt upphörande af ifrågavarande skattebördor må ställas i samband med förändrade bestämmelser angående fastighetsbeivlingen samt möjligen äfven andra frågor af natur att göras beroende af dessa skatters och besvärs aflyftande.

I afseende å den ersättning, som jemlikt kongl. kungörelsen den 3 februari 1888 bör utgå till egare af skattefrälsehemman, hvars skattefrälseränta icke blifvit af statsverket inlöst, har Kongl. Maj:t förutsatt, att denna ersättning skall utgå efter samma norm, som den föreslagna grundskatteafskrifningen; och hafva herrar P. M. Söderberg m. fl. och P. G. Petersson i likhet härmed uti sina ofvan omförmälda motioner hemställt, att berörda ersättning måtte, under förutsättning att ytterligare 20 procent afskrifvas å grundskatterna, från och med 1892 utgå med 50 procent af räntans belopp. Då utskottet biträder den af motionärerna föreslagna grundskatteafskrifningen med ytterligare 20 procent är en gifven följd häraf, att utskottet jemväl vill förorda bemälda motionärers förslag beträffande ersättning till egare af skattefrälsehemman. Något särskildt anslag för detta ändamål synes icke erforderligt, utan torde, på sätt i afseende å den redan beslutade ersättningen till egare af skatte-

frälsehemman är föreskrifvet, de belopp, som för omförmälda ändamål kunna ifrågakomma att af statsmedel gäldas, böra förskjutas af tillgängliga medel, hvarefter förskotten torde böra hos Riksdagen till ersättande anmälas.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet, som framdeles under riksdagens lopp kommer att i utlåtande angående beräkningen af statsverkets inkomster göra de ytterligare framställningar, hvartill Riksdagens beslut i förevarande frågor må befinnas föranleda, hemställa,

A) att Kongl. Maj:ts förenämnda proposition angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundgrundskatter m. m. icke må af Riksdagen bifallas;

B) att Riksdagen — vid bifall till hvad utskottet under förestående mom. A föreslagit — må, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad i herrar Söderbergs, Eliassons m. fl., Sjös, Jönssons m. fl., Anderssons m. fl. och Peterssons ofvan omförmälda motioner föreslagits, besluta, under förutsättning af motsvarande lindring i rustnings- och roteringsbesvärn,

att i de skatter och utlagor, som med tillämpning af bestämmelserna i kongl. kungörelsen den 5 juni 1885 angående nedsättning i de på viss jord hvilande grundskatter, blifvit nedsatta med trettio procent, ytterligare nedsättning skall, under iakttagande i tillämpliga delar af föreskrifterna i berörda kungörelse, från och med år 1892 ega rum med tjugu procent af det belopp, hvarå nyssnämnda nedsättning beräknats;

att i de fall, der nedsättning i skatt eller utlaga enligt kongl. kungörelsen den 5 juni 1885 bör ega rum, men icke ifrågakommer förr än efter 1892 års ingång, nedsättningen bestämmes till femtio procent af det belopp, hvarå enligt samma kungörelse nedsättningen skall beräknas;

att den till Sala bergslag förut utgående, men numera till statsverket indragna grufvedrängshjelpen af hemman inom åtskilliga socknar i Vestmanlands län från och med ingången af år 1892 nedsättes med ytterligare tjugu procent af det belopp, hvarå den jemlikt kongl. brefven den 13 juli och den 25 november

1887 medgifna nedsättning af trettio procent egt rum;
samt

att den ersättning, som jemlikt kongl. kungörelsen den 3 februari 1888 bör utgå till egare af skattefrälsehemman, hvars skattefrälseränta, ehuru varande af den beskaffenhet, som afses i § 1 af kongl. förordningen den 11 september 1885 angående inlösen af skattefrälseräntor, kronotionde, som innehafves under enskild eganderätt, samt arbets- eller hofveriskyldighet till skattesåld kronoegendom icke blifvit af statsverket inlöst, skall, under iakttagande i öfrigt af bestämmelserna i nämnda kungörelse från och med år 1892, utgå med femtio procent af räntans belopp, beräknadt på sätt i samma kungörelse föreskrifves.»
